

Olje- og energidepartementet

Vår ref.:
HKFDato:
30. juni 2022

Innspill: NOU 2022: 3 På trygg grunn

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 95 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna mener utvalget har gjennomført et omfattende og godt faglig begrunnet arbeid og foreslår tiltak utvalget mener skal kunne bringe ned risikoen for kvikkleireskred med omfattende skade på liv og eiendom til et betydelig redusert nivå.

Tiltakene dreier seg blant annet om kartlegging, sikring og ansvarsavklaringer. Ifølge utvalget er dette tiltak som, om de hadde vært gjennomført tidligere, med god sannsynlighet ville kunne ha forhindret Gjerdrumskredet. Tekna vurderer det tekniske og naturfaglige grunnlaget som godt og har tillit til utvalgets vurderinger på disse områdene slik de er gjengitt i rapporten.

Utvalget påpeker betydningen av og samfunnets ansvar for at folk kan føle seg trygge i sine hjem (nullvisjonen). Tekna støtter dette. Tekna noterer ellers at kostnadene for å gjennomføre utvalgets forslag er betydelige. På den andre siden vil skade og økonomisk tap ved skred som ellers kunne vært forhindret også potensielt være store og med god sannsynlighet større over tid enn om man investerer ambisiøst i forebygging. Det er en generell observasjon at det ofte viser seg vanskeligere å prioritere utgifter til vedlikehold og forebygging enn utgifter til reparasjoner og krisehåndtering, selv om de siste ofte er lavere over tid.

Tekna har i tillegg følgende bemerkninger og refleksjoner rundt utvalgets anbefalinger:

Tekna legger til grunn at de foreslåtte fysiske tiltakene i form av overvåking og risikoreduserende tiltak vil gi god mulighet til å oppnå null-visjonen over tid.

Tekna støtter derfor forslagene om kartlegging, overvåking, forskning, utdanning og kompetanse etc. Dette er tiltak som bygger på innsikt om de fysiske sammenhengene og om hvordan skade kan forebygges og er nødvendig grunnlag for å oppnå nullvisjonen. Tekna mener at nytten er godt beskrevet. Kostnadene ved å gjennomføre disse tiltakene vil være fullt ut akseptable og Tekna mener tiltakene vil styrke

kunnskapsgrunnlaget for å oppnå null-visjonen. Tekna anbefaler at disse tiltakene settes i verk snarlig.

Tekna støtter seg til utvalgets begrunnelse og oppfatter at kostnadsrammen for forebyggingstiltak, med en økning fra 0,3 til 1,5 mrd. årlig, virker akseptabel innenfor et helhetsperspektiv for samfunnssikkerhet. Tekna noterer at hele kostnadsrammen foreslås stilt til rådighet for NVE. Tekna er opptatt av at også flere fagmiljøer, som NGI og NGU, kan spille en rolle i dette arbeidet. Private konsulenter representerer også viktige kunnskapsmiljøer som vil kunne styrke sin kompetanse ytterligere gjennom involvering i prosessen. Tekna er også opptatt av at slikt arbeid, uansett nasjonal organisering, i sterk nok grad involverer personer med lokalkunnskap for ytterligere å styrke for eksempel kartlegginger som gjøres med hjelp av generell metodikk av nasjonale fagmiljøer.

Tekna anbefaler at man i det videre arbeidet gjør en supplerende vurdering av hvilken involvering av de ulike kompetansemiljøene som kan gi den mest robuste løsningen.

Når det gjelder forskningsmidler til kunnskapsoppbygging, er Tekna opptatt av at slike skal utlyses gjennom Forskningsrådet for å gi en rettferdig konkurranse om midlene.

Opplæring av nøkkelpersoner hos kommuner og andre interessenter er et sentralt punkt for å sikre en vellykket satsing. Det er uhyre viktig at man når en kommune skal gjennomføre utbyggingsprosjekter eller andre lokale inngrep skal ha en lokal person som ut fra lokalkunnskap og fagkunnskap kan vurdere og kvalitetssikre informasjonen som er beskrevet i sentrale skredkart etc.

Tekna anbefaler at regjeringen vurderer et samspill med frittstående organisasjoner som Tekna i arbeidet med å nå bredt ut til interessenter og brukere som står i en nøkkelposisjon i dette arbeidet.

Utvalget påpeker at ansvarsfordelingen mellom ulike aktører er en sentral utfordring for å identifisere trusler og sikre mot kvikkleireskred. Tekna støtter denne konklusjonen. Utvalget anbefaler en rekke tiltak for å klargjøre ansvar og styrke insentiver for forebygging og sikring, inklusive innføring av en ny naturskadesikringslov. Dette er komplekse vurderinger som innebærer behov for å trekke på mange ulike typer kompetanse. Tekna mener at utvalget med sin sammensetning og sin ambisiøse tidsfrist ikke har hatt muligheten til å vurdere disse spørsmålene nøye nok og at noen av konklusjonene ikke er sikre nok eller kan være direkte feilaktige.

Tekna mener at man bør gjennomføre en grundig vurdering på dette feltet gjennom å se på et bredere sett fagkompetanse og et bredere erfaringsgrunnlag.

På grunn av klimaendringene øker nå også risikoen for andre typer naturskader, blant annet andre typer skred enn kvikkleireskred. Riksrevisjonen leverte i begynnelsen av året en kritisk rapport om klimatilpasning i Norge som blant annet omfattet skredfare. Skredfare langs skoleveier og der folk ellers ferdes daglig er jo også en type risiko som kaller på en null-visjon. Kriteriene for å utløse lokalt sikringsarbeid må være gode nok og ambisiøse nok til å forebygge skade i lokalmiljøene.

Tekna vil anbefale departementet å se bedre håndtering av kvikkleireskred i sammenheng med andre former for liknende alvorlig naturrisiko blant annet forårsaket

av klimaendringer. Her vil det være mange overlapp i problemstillinger og mange av de samme aktørene vil være involvert.

Tekna mener man kan igangsette arbeidet med oppfølgingen av utvalgets forslag allerede i inneværende år, men vi forventer også at regjeringen kommer tilbake med en kraftfull satsning i budsjettet for 2023 til arbeidet med forebygging, vedlikehold og skadereduserende tiltak.

Avslutningsvis vil Tekna vise til at kommuner har store oppgaver i å kartlegge, forebygge og sikre mot slike alvorlige hendelser. Klimatilpasning er i dag en av de vanskeligste områdene å håndtere og det kreves avansert kompetanse innen geologi, biologi, geoteknologi, vann og avløp mm., for å jobbe med området på kommunalt nivå.

Tekna har ved flere anledninger etterlyst en klarere prioritering av kompetansebygging innen teknologi og realfag. Sammen med statsbudsjettet for 2023 har regjeringen varslet å legge frem langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP). Denne bør brukes til å gjøre klare prioriteringer av satsing på utdanning rettet mot å løse slike store oppgaver med store kompetansegap slik at det blir mulig å dimensjonere studieplasser mer i tråd med samfunnets økende behov for slik kompetanse.

Tekna mener Gjerdrum-rapporten er et viktig kunnskapsgrunnlag i arbeidet med LTP, og ber om at denne legges til grunn når man prioriterer satsningsområder i planen.

Lykke til med det videre arbeidet. Tekna stiller gjerne opp med tillitsvalgte og medlemmer med omfattende innsikt og kompetanse ved behov for betraktninger og vurderinger.

Med vennlig hilsen
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
Generalsekretær Tekna